

روزشمار جنگ

سه شنبه

۲۷ مرداد ۱۳۶۰

۱۷ شوال ۱۴۰۱

۱۸ اوت ۱۹۸۱

۳۹۳

حمله بامداد امروز یک واحد ارتش عراق به تپه بلتا در غرب دزفول، با مقابله نیروهای خودی ناکام ماند. ساعت ۲:۳۰ بامداد، یک واحد ارتش عراق به استعداد ۴۰۰ نفر با بهره‌گیری از ۱۰ تانک و چند نفر بر پی.ام.پی. با هدف تصرف تپه بلتا واقع در غرب دزفول* از سه نقطه (جنوب، شمال غربی و جنوب شرقی) به این منطقه حمله کرد. ارتش عراق که با زمین منطقه آشنایی کاملی داشت، تلاش اصلی خود را روی محور شمالی، که یک گذرگاه بود، متمرکز کرد تا نیروهای ایرانی مستقر در تپه بلتا را دور بزنند و آنجا را محاصره کنند، اما یک دسته نیروی ۴۰ نفره گردان ۱۱۱ تیپ ۸۴ خرم‌آباد به‌علاوه تعدادی از نیروهای سپاه خرم‌آباد مأمور به این تپه، با استفاده از چند تانک که در این نقطه مستقر بودند، باوجود کمبود نیرو، تجهیزات* و... با

* این تپه اهمیت بسیار زیادی داشت، چراکه نیروهای ایرانی از آنجا بر نیروهای عراقی در محورهای عملیاتی اطراف تپه؛ از جمله تپه علی‌گروه‌زد در جنوب تپه و کوت کاپون و تپه چشمه در شرق آن تسلط داشتند و نقطه مسلط خوبی برای دیدبانی کل منطقه به شمار می‌رفت. این تپه در اختیار عراق بود، اما در ۱۲ مرداد ۱۳۶۰، به تصرف نیروهای خودی درآمد. (سند شماره ۴۷۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات دزفول به ستاد عملیات جنوب، ۱۳۶۰/۵/۲۷، سند تک‌برگی؛ و - سند شماره ۱۹۸۶۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از محور دشت عباس به فرماندهی واحد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی دزفول، ۱۳۶۰/۵/۲۹، صص ۱ و ۲)

** باتوجه به حساسیت منطقه و درگیری‌های گاه‌وبی‌گاه بین نیروهای خودی و عراقی در این منطقه، فرماندهی سپاه منطقه دشت عباس در گزارش بررسی وضعیت منطقه به واحد عملیات سپاه پاسداران دزفول، به مشکلات این محور اشاره کرد. کمبود نیروی ارتش و سپاه، ضعف در ارتباط باسیم و بی‌سیم و کمبود شدید بی‌سیم برای ارتباط نیروهای خط مقدم با عقبه، حضور نداشتن افسران فرمانده در منطقه و انکفا به حضور ۴ افسر جزء، فاصله بسیار زیاد مقر فرماندهی گردان ۱۱۱ تیپ ۸۴ خرم‌آباد از خط مقدم، ضعف تجهیزاتی؛ از جمله کمبود باتری قبضه‌های شلیک موشک تاو از مشکلات مورد اشاره می‌باشد. باتوجه به اینکه ارتش عراق دو هفته قبل از حمله، با آوردن نیروهای تازه‌نفس اقدام به تقویت منطقه کرده بود، فرمانده محور منطقه دشت عباس احتمال وقوع حمله را به فرماندهی تیپ ۸۴ خرم‌آباد اطلاع داده و برخی مشکلات و کمبودها را برشمرده بود. آنان نیز قول داده بودند طی ۲۴ ساعت، برخی مشکلات؛ از جمله ضعف ارتباطی نیروهای خط مقدم با عقبه و کمبود نیرو حل و فصل شود. (همان)

نیروهای عراقی درگیر شدند و جلو پیشروی آنان را گرفتند و درنهایت، نیروهای عراقی با تحمل تلفات و خساراتی مجبور به عقب‌نشینی شدند.

حمایت توپخانه و خمپاره‌اندازهای ارتش و سپاه نیز در شکست اقدام نیروهای دشمن مؤثر بود. عراق در این عملیات که چند ساعت طول کشید، ۲ تانک، یک نفربر پی.ام.بی. و ۳ خودرو را، که یکی از آنها حامل مهمات بود، از دست داد. همچنین حدود ۵۰ نیروی عراقی کشته یا زخمی شدند. از نیروهای خودی نیز یک سرباز به شهادت رسید و ۳ نفر مجروح شدند.^(۱)

۳۹۴

عملیات نیروهای خودی با هدف آزادسازی ارتفاعات غرب شهرستان شوش به دلیل عملکرد ضعیف نیروها در همان دقایق اولیه متوقف شد و آنان به مواضع اولیه خود بازگشتند. در جریان این اقدام، ۷ نفر از رزمندگان مجروح شدند.

تیپ ۲ لشکر ۲۱ حمزه ارتش جمهوری اسلامی ایران با هدف آزادسازی ارتفاعات غرب روستای عنکوش و شلیبه واقع در غرب شوش و قطع پیوستگی مواضع نیروهای عراقی در این منطقه، عملیاتی را طراحی کردند. براساس طرح این عملیات ۲ دسته از نیروهای گردان‌های ۱۴۱ و ۱۶۹ و تعدادی از نیروهای بسیج و سپاه بایستی این ارتفاعات را که چند انبار مهمات دشمن نیز در آنجا قرار داشت، تصرف کرده، با ایجاد ۳ رده پدافندی (رده یکم: آر.پی.جی ۷ با افراد پیاده، رده دوم: موشک ضدزره دراگون و رده سوم: موشک ضدزره تاو و تفنگ ۱۰۶ میلی‌متری) از آنجا دفاع کنند.

بر همین اساس، مأموریت سایر واحدها؛ از جمله توپخانه، پشتیبانی و خدمات، زرهی و مخابرات تدوین و به آنها ابلاغ گردید. ساعت شروع عملیات نیز ۲۳:۱۰ مورخ ۲۷ مرداد ۱۳۶۰ تعیین شد.^(۲)

با صدور فرمان حمله، حرکت نیروهای خودی به سمت مواضع ارتش عراق آغاز شد، اما عملیات در همان دقایق اولیه متوقف گردید و نیروها به عقب بازگشتند.* حسین فضیلت فرمانده واحد عمل‌کننده در محور عنکوش، در جلسه فرماندهان محورهای ستاد عملیات جنوب سپاه درباره دلیل ناکامی این عملیات گفت: «در شب عملیات، نیروهای ارتش جلو رفتند. درپیشروی، ۲ گروه از این نیروها روبه‌روی هم قرار گرفته و [به اشتباه] به هم تیراندازی کردند که بر اثر آن ۲ نفر مجروح شدند و چند دقیقه بعد از آن نیز دستور عقب‌نشینی داده شد.

* درباره دلیل توقف عملیات و عقب‌آمدن نیروهای خودی، اسناد مستقل دیگری وجود ندارد. گزارش واحد عملیات محور عنکوش و سخنان حسین فضیلت فرمانده این محور در جلسه فرماندهان محورهای ستاد عملیات جنوب سپاه، تنها مستندات موجود در این باره است.

درمورد بررسی علت عقب‌نشینی نیز جلسه‌ای تشکیل نشد، زیرا مسئولین آن از منطقه رفتند. درمجموع، بر اثر آتش دشمن ۷ نفر شامل ۵ تن از نیروهای ارتش و ۲ نفر از نیروهای بسیج سپاه دزفول مجروح شدند.^(۳)

در گزارش مسئولان اطلاعات عملیات محورهای جنگی سپاه پاسداران جنوب آمده است: «در مورخه ۲۷ مرداد ۱۳۶۰، در شمال شلیبه، عملیاتی قرار بود که انجام شود. ارتش عنوان کرده بود که سرگروه‌ها از ما بوده و فرماندهی عملیات نیز به‌عهده ارتش باشد و در صداوسیما هم عملیات به نام ما عنوان گردد. سپاه نیز پذیرفته، ولی در روز حمله سرگروه‌ها گفتند که امکان نفوذ در مواضع دشمن وجود ندارد و هنگامی که حمله در ساعت تعیین‌شده شروع شد، بعد از مدت کوتاهی، نفرات پیاده برگشتند و گفتند که نمی‌شود حمله کرد و تیراندازی بر روی ما شدید بود و امکان عمل نیست.»^(۴)

۳۹۵

ارتش عراق امروز شهرهای اهواز، آبادان، دزفول و شادگان را گلوله‌باران کرد. پادگان ابوذر نیز بار دیگر هدف حمله موشکی نیروهای عراقی قرار گرفت.

شهر عرب‌نشین شادگان امروز هدف حملات توپخانه‌ای ارتش عراق قرار گرفت. در این حملات ۲ گلوله به جایگاه پمپ بنزین این شهر برخورد کرد و انفجار مهیبی رخ داد که بر اثر آن، ۵ نفر شهید و ۸ نفر مجروح شدند. انفجار در پمپ بنزین موجب وحشت مردم مهاجر جنگ‌زده و بومی منطقه شد، طوری که عده‌ای به سمت خارج شهر حرکت کردند. همچنین بر اثر این حملات، به چند منزل مسکونی خساراتی وارد شد.^(۵)

در اهواز هم انفجار گلوله‌های توپ ارتش عراق به چند واحد مسکونی، اتومبیل و مغازه آسیب وارد کرد و ۲ تن از مردم شهر؛ از جمله یک دختر بچه ۶ ساله شهید و ۶ نفر دیگر مجروح شدند.^(۶)

در عملیات آتشباری ارتش عراق در شهر دزفول نیز چند نفر مجروح شدند.^(۷) در آبادان هم گلوله‌های توپ ارتش عراق به چند واحد مسکونی اصابت کرد و بر اثر انفجار آنها و ایجاد آتش‌سوزی خساراتی وارد شد.^(۸)

ارتش عراق همچنین با بهره‌گیری از ۱۲ گلوله توپ و ۵ موشک کاتیوشا بار دیگر به پادگان ابوذر در سرپل ذهاب حمله کرد. در این حمله خسارتی به پادگان وارد نشد.^(۹)

۳۹۶

یک پایگاه موشکی ارتش عراق در منطقه باباهادی (مقابل سرپل ذهاب ایران) در استان کرمانشاه، هدف حملات توپخانه‌ای ارتش جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت. در این عملیات آتشباری که ساعت ۲۰:۳۰ انجام شد، ۳ انبار بزرگ مهمات عراق دچار انفجار و آتش‌سوزی شد.

خبرگزاری پارس با استناد به گفته‌های یک مقام آگاه نظامی اعلام کرد: با اجرای این عملیات، ارتش عراق تا مدت‌ها قادر به انجام دادن اقدامات تهدیدآمیز از این پایگاه نخواهد بود. این خبرگزاری به نقل از منابع نظامی میزان تلفات نیروهای عراقی در این عملیات را نیز حدود ۸۰ کشته یا زخمی اعلام کرده است.^(۱۰)

عراق دو روز قبل، از این پایگاه موشکی به پادگان ابوذر در سرپل ذهاب حمله کرده و خسارات زیادی به بار آورده بود.^{(۱۱)*}

همچنین بر اثر انفجار مین‌هایی که نیروهای خودی در جاده بین پادگان خزینه و چنار در منطقه مقابل چیلان در استان ایلام کار گذاشته بودند و اجرای هماهنگ آتش واحد خمپاره‌انداز سپاه پاسداران، یک کامیون اورال و یک جیب حامل تفنگ ۱۰۶ نیروهای عراقی منهدم شد.^(۱۲)

۳۹۷

ارسال مهمات و تجهیزات نظامی از عربستان، کویت و فرانسه به عراق همچنان ادامه دارد. امروز ۲۶ خودرو حامل مهمات از منطقه غرغر (مرز عربستان سعودی) و ۸ خودرو حامل تجهیزات نظامی از مرز صفوان کویت به پادگان التاجی عراق ارسال شد.^(۱۳)

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز اعلام کرد: کشور عراق حدود یک ماه پیش، تعداد زیادی موشک زمین‌به‌زمین از کشور فرانسه خریداری کرده که در حال حاضر این محموله از طریق کشور اردن (راه دریایی) به عراق وارد شده است. در ادامه این گزارش آمده است: این موشک‌ها از نظر برد و قدرت تخریب از موشک‌هایی که در گذشته در اختیار عراق بود، توانمندتر هستند.^(۱۴)

از سوی دیگر، سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در بمبئی هندوستان اعلام کرد که یکی از اعراب مقیم این کشور با مراجعه به این نمایندگی بدون اعلام نام و مشخصات خود یک صد هزار روپیه وجه نقد برای کمک به جنگ‌زدگان ایرانی اهدا کرده است.^(۱۵)

۳۹۸

رژیم عراق با همکاری فنی برخی کشورهای عربی یک فیلم پرخرج به نام "قادسیه صدام" ساخته است که در داخل و خارج این کشور اکران شد.

این فیلم که به موضوع جنگ عراق علیه ایران پرداخته و محور اصلی آن قومی نشان دادن انگیزه این جنگ و حق‌خواهی اعراب از ایرانی‌ها و عجم است، با مساعدت برخی محافل

سیاسی برای پخش در بخش جانبی جشنواره کن آماده شد. نکته مهم در این جشنواره این بود که کشور عراق تبلیغات بسیار گسترده و غیرمتعارفی برای این فیلم انجام داد. خبرگزاری پارس با اعلام این خبر، شیوه‌های تبلیغاتی عراقی‌ها برای این فیلم را چنین عنوان کرد:

«رژیم بغداد علاوه بر نمایش گذاشتن این فیلم در فستیوال کن، کلیه امکانات تبلیغاتی این فستیوال را نیز به خدمت گرفت. به گفته منابع موثق، در طرفین بلواری که به تالار مرکزی نمایش "کن" ختم می‌شود، ۵۰ تابلو اعلانات خودنمایی می‌کند که کمیته برگزاری فستیوال آنها را برای استفاده‌های تبلیغاتی در اختیار هرکس که اجازه گراف آن را پردازد قرار می‌دهد. قابل توجه است که علی‌رغم گراف‌بودن اجازه این تابلوها، دستگاه تبلیغاتی رژیم بغداد تمامی آنها را اجازه کرده و از هر دو طرف تابلوها برای تبلیغات سیاسی به نفع خود و علیه جمهوری اسلامی ایران استفاده کرده است.

در طول برپایی فستیوال، بهای اجازه هریک از تابلوها به‌حدی زیاد است که در سال‌های قبل، کمپانی‌های بزرگ فیلم‌سازی فقط قادر به اجازه یک یا چند تابلو بوده‌اند. در طول برگزاری این فستیوال همچنین کارت‌پستال‌های بسیار مرغوب رنگی از بعضی صحنه‌های فیلم "القادسیه" قریب به یک میلیون نسخه از هر کدام در فستیوال توزیع شد.^(۱۶)

۳۹۹

در عملیات پاک‌سازی ۲ روستا در حوالی بانه و محور سقز - بوکان و ۲ درگیری در جنوب سنندج و میاندوآب، ۳ نفر از نیروهای خودی مجروح شدند و ۶ تن از عناصر گروه‌های مسلح ضدانقلاب به اسارت نیروهای خودی درآمدند.

نیروهای سپاه پاسداران با اجرای عملیاتی روستای عمره‌شال در ۷ کیلومتری بانه را پاک‌سازی کردند. در این عملیات چند نفر از افراد ضدانقلاب مجروح و ۶ نفر اسیر شدند. از این افراد ۶ اسلحه برنو و مقداری فشنگ به دست آمد.

در عملیات پاک‌سازی دیگری در یک روستا در محور سقز - بوکان نیز یک پاسدار مجروح شد و افراد مسلح که چند تن از آنان مجروح شده بودند، گریختند.^(۱۷)

امروز همچنین یک گروه گشتی متشکل از نیروهای ارتش، ژاندارمری، سپاه پاسداران، بسیج و پیشمرگان مسلمان کرد که در حال حرکت از پایگاه (روستای) صلوات‌آباد به سمت پایگاه گردنه (صلوات‌آباد) در جنوب شرقی سنندج بودند، با افراد گروه‌های مسلح معارض مواجهه و درگیر شدند. در این درگیری، یک پاسدار و یک سرباز وظیفه ژاندارمری مجروح شدند. این درگیری پس از ۲ ساعت، با عقب‌نشینی افراد ضدانقلاب خاتمه یافت.^(۱۸)

در حادثه‌ای دیگر، یک ستون بزرگ از افراد مسلح ضدانقلاب شامل ۲۰ خودرو که قصد

داشتند در روستای ساری قمیشی در جنوب میاندوآب در استان آذربایجان غربی استقرار یابند، با نیروهای ارتش مستقر در روستای گاومیش گلی در جنوب شرقی میاندوآب درگیر شدند و بر اثر اجرای آتش توپ‌های نیروهای خودی متلاشی و متحمل تلفاتی شدند و از منطقه گریختند.^(۱۹)

۴۰۰

کمیته مرکزی حزب دمکرات کردستان ایران (پیروان کنگره چهارم) که پیرو مشی حزب توده و مدعی همکاری با جمهوری اسلامی است، با انتشار اطلاعیه‌ای از درگیری نیروهای این حزب با افراد گروه‌های مسلح ضدانقلاب در منطقه سلماس و قسمتی از نوار مرزی ایران و ترکیه خبر داد. در قسمتی از این اطلاعیه چنین ادعا شده است:

قریب ۲ هزار نفر مسلح از گروه‌های وابسته به باند قاسملو، سلطنت‌طلبان، مزدوران خان‌های مرتجع کرد ترکیه، کومه‌له و جوانمردان وابسته به جهانگیر دری، از سه جهت به رفقا و هواداران ما در منطقه سلماس هجوم برده تا با توقیف، حبس و قتل آنها، از یک‌سو منطقه را از وجود طرف‌داران انقلاب پاک‌سازی کرده و از سوی دیگر، با اشغال منطقه حساس سلماس، نوار مرزی ایران و ترکیه را تحت کنترل خود درآورند و راه ترانزیتی ایران - ترکیه را قطع و زمینه را برای تحت کنترل درآوردن آذربایجان هموار سازند.

درگیری‌های دو روز اخیر، مقدمه اجرای این نقشه شوم است و بر اثر آن ۱۳ نفر از پیروان و هواداران ما ربوده شده، مفقود گشته و یک نفر هم شهید شده است. تلفات مهاجمین ۹ نفر کشته و عده‌ای زخمی است.

ما ضمن هشدار مجدد به دولتمردان، نهادهای انقلابی و به نیروهای مدافع انقلاب، خواستار هوشیاری، هماهنگی و وحدت عمل همه نیروهای راستین و وفادار به انقلاب علیه نیروهای ضدانقلاب هستیم.^(۲۰)

۴۰۱

در اقدامات تروریستی گروه‌های مسلح ضدانقلاب در تهران، یک نفر به شهادت رسید و ۲ نفر مجروح شدند.

سرنشینان مسلح یک اتومبیل بی.ام.و. در خیابان شهید مطهری، یک پاسدار به نام ایلچی را با یک اسلحه کمری هدف قرار داده، به شهادت رساندند.^(۲۱)

همچنین سرنشین یک موتورسیکلت، حین حرکت، یک نارنجک به‌طرف نیروهای بسیج مسجد امام سجاده^(۲) در خیابان جمهوری تهران پرتاب کرد که بر اثر انفجار نارنجک، ۲ تن از افراد بسیج مجروح شدند.^(۲۲)

۴۰۲

شماری از عناصر وابسته به گروه‌های مسلح ضدانقلاب در تهران دستگیر شدند. چهار فرد مسلح درحالی‌که یک خودرو بی.ام.و. را سرقت کرده بودند، در خیابان ولی عصر (عج) تهران با نیروهای تجسس پلیس مواجه و پس از یک عملیات تعقیب و گریز، در خیابان میرداماد دستگیر شدند. از این افراد، ۳ اسلحه ژ ۳، ۷ خشاب پر و یک اسلحه کمری رولور به دست آمد.^(۲۳)

همچنین با اطلاع‌رسانی مردم، یکی از افراد فعال وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) دستگیر شد و از وی کروکی منزل چند نفر از اعضای سپاه پاسداران، چند امام‌جماعت مساجد تهران و کروکی عملیات ساختمان بنیاد مستضعفان به دست آمد. وی اعتراف کرد که قرار بوده با اسلحه سنگین به این ساختمان حمله شود.^(۲۴)

علاوه‌براین، ۲ نفر از افراد وابسته به سازمان چریک‌های فدایی خلق اقلیت و یکی از افراد فعال سازمان مجاهدین خلق که در درگیری‌های تهران هدف اصابت گلوله قرار گرفته بود، دستگیر شدند.^(۲۵)

۴۰۳

در ترورهای امروز افراد سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در چند شهر، ۳ نفر شهید شدند. از افراد این سازمان نیز یک نفر کشته شد و ۳ نفر دستگیر شدند. ساعت ۱۱ صبح امروز، یکی از نیروهای بسیج شهر آمل به نام امان‌الله قدیری که ازجمله نیروهای محافظ بانک ملی شهر بود، هدف گلوله یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق قرار گرفت و به شهادت رسید. ضارب پس از این اقدام، اسلحه وی را ربود و به سمت محله اسپه‌کلا متواری شد.

چند نفر از مردم که متوجه ماجرا شده بودند، فرد مهاجم را تعقیب کردند و با بستن محدوده‌های فرار احتمالی، مخفیگاه وی را به نیروهای سپاه پاسداران اطلاع دادند.

نیروهای کمیته و سپاه با حضور در محل، ابتدا ضارب را به تسلیم دعوت کردند، اما با تیراندازی وی مواجه شدند، طوری‌که یکی از نیروهای پاسدار زخمی شد. در تیراندازی متقابل، این شخص کشته شد. گفتنی است که شهید امان‌الله قدیری ۲۰ ساله و مجروح جنگ بود.^(۲۶)

در تبریز هم یکی از افراد متعهد این شهر به نام محمدتقی حسین‌پور شاکر کارمند بنیاد شهید و از جانبازان جنگ تحمیلی، در محله راسته کوچه هدف گلوله دو موتورسوار مسلح قرار گرفت و به شهادت رسید.^(۲۷)

یک تیم ترور سازمان مجاهدین خلق نیز یکی از افراد متعهد شهر رودسر به نام بهروز قنبری را به رگبار بست که بر اثر برخورد تیر به سرش به شهادت رسید.

به گزارش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی رودسر، این اقدام به این دلیل انجام شد که افراد سازمان وی را عامل شناسایی یک خانه تیمی سازمان قلمداد کرده بودند که همان روز کشف شد. در جریان شناسایی این خانه، ۲ تن از افراد سازمان دستگیر شده و یک نفر هم گریخته بود.^(۳۸)

در چابکسر نیز یکی از افراد متعهد شهر در خانه‌اش هدف حمله یکی از افراد وابسته به گروه‌های مسلح ضدانقلاب قرار گرفت که آسیبی ندید. ضارب نیز فرار کرد، اما در منطقه ساحلی شهر دستگیر شد و در بازرسی از منزل وی یک اسلحه ژ ۳ و یک بمب دست‌ساز و مقداری مواد منفجره تی.ان.تی. به دست آمد. این فرد در اعترافاتش ۲ تن از افراد وابسته به این گروه‌ها را معرفی کرد که آنان نیز دستگیر شدند. از این دو نفر مقداری تجهیزات نظامی از جمله دستگاه فرستنده و بی‌سیم کشف شد.^(۳۹)

۴۰۴

در اقدامات خرابکارانه گروه‌های مسلح ضدانقلاب؛ به‌ویژه سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در ۸ شهر، ۶ نفر مجروح شدند و خساراتی به بار آمد. ۲ بمب قوی هم در تهران کشف و خنثی گردید.

در خرم‌آباد، افراد وابسته به گروه‌های مسلح به سمت منزل یکی از افراد متعهد و سرشناس شهر یک بمب دست‌ساز پرتاب کردند که بر اثر انفجار بمب ۳ نفر مجروح شدند.^(۳۰)

در ماهشهر، یکی از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق یک بمب آتش‌زا به درون کتابخانه جهاد سازندگی این شهر پرتاب کرد که سبب آتش‌سوزی این مکان شد. مهاجم که خود دچار سوختگی شده بود، با تلاش مردم دستگیر و به نیروهای سپاه پاسداران تحویل داده شد.^(۳۱)

در اهواز نیز یک بمب دست‌ساز که در مقابل منزل حاکم شرع این شهر کار گذاشته شده بود، منفجر و سبب مجروح شدن نگهبان این خانه شد.^(۳۲)

در خیابان کار کرمان، بر اثر انفجار بمب کار گذاشته شده در مقابل منزل یکی از افراد کمیته، یک پیرزن مجروح شد. ۳ بمب دست‌ساز نیز به سمت منزل مسئول انتظامات کمیته کرمان در خیابان تهران، ساختمان انجمن اسلامی وحدت در خیابان گوهری و منزل یکی از افراد متعهد در خیابان مدرس پرتاب شد که خسارات مالی و جانی به بار نیامد.^(۳۳)

در آغاچاری خوزستان هم یک نارنجک جنگی به سوی منزل یکی از نیروهای سپاه پاسداران شهر پرتاب شد که بر اثر انفجار آن پدر این فرد بر اثر اصابت ترکش مجروح شد.^(۳۴)

انفجار یک بمب دست‌ساز در مقابل منزل یکی از افراد متعهد شهر بروجرد نیز به شکسته شدن شیشه‌های ساختمان این شهر انجامید، اما به کسی آسیب نرسید.^(۳۵)

در ایلام، نیمه‌شب، یک بمب آتش‌زا به درون ساختمان شهرداری سرابله مرکز بخش چرداول پرتاب

شد و همه وسایل موجود در این ساختمان در آتش سوخت. این حادثه تلفات جانی نداشت.^(۳۶) در اقدامی دیگر، افراد سازمان مجاهدین خلق یک بمب آتش‌زا داخل مغازه درودگری یکی از افراد متعهد شهر شاهرود پرتاب کردند که انفجار بمب خسارت مالی فراوانی به بار آورد.^(۳۷)

امروز همچنین ۲ بمب قوی قبل از انفجار در ۲ نقطه تهران کشف و ختنی شد. یکی از این بمب‌ها که از یک نارنجک جنگی و مقدار فراوانی مواد منفجره ترکیب شده و در بیمارستان نجمیه تهران کار گذاشته شده بود، بعدازظهر امروز کشف شد و با تلاش مأموران بلافاصله ختنی گردید.

بنا به گفته مأموران، انفجار بمب در این مرکز بیمارستانی، تلفات بسیاری بر جای می‌گذاشت.^(۳۸) در خیابان دربند در منطقه شمیرانات تهران نیز یک بمب قوی که در کنار خیابان تعبیه شده بود، قبل از انفجار با هشیاری مردم کشف شد و با تلاش نیروهای کمیته انقلاب و مأموران شهربانی ختنی گردید.^(۳۹)

۴۰۵

با کشف حداقل ۱۲ خانه تیمی در شهرهای زنجان، قزوین، کازرون و گرگان، تعدادی از عناصر سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و عاملان چند ترور دستگیر شدند. شماری از افراد تیم‌های ترور سازمان نیز در باختران و رشت دستگیر شدند. یکی از عناصر چریک‌های فدایی خلق نیز در چالوس، تعدادی اسلحه و مقادیری مهمات تحویل نیروهای سپاه داد. با کمک و همکاری مردم زنجان، امروز چند خانه تیمی در این شهر شناسایی شد و با اجرای عملیاتی طراحی شده، ۱۰ نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق دستگیر شدند. از این خانه‌ها، ۳ کلت کمری، ۲ بمب دست‌ساز، مقداری مواد منفجره و تجهیزات نظامی، پلاک ماشین و... به دست آمد.^(۴۰)

در شهرستان قزوین هم با تلاش فراوان مردم و پیگیری‌های پاسداران کمیته مرکزی شهر، ۳ خانه تیمی سازمان مجاهدین خلق و چریک‌های فدایی اقلیت کشف شد و ۹ نفر دستگیر شدند. از این خانه‌ها، یک اسلحه ژ ۳ با ۱۹ تیر فشنگ، یک بمب دست‌ساز، چند بمب آتش‌زا، مقدار زیادی وسایل ساخت بمب دست‌ساز و آتش‌زا به دست آمد.^(۴۱) در کازرون نیز با کشف ۵ خانه تیمی عوامل ترور حجت‌الاسلام دانشجو* دستگیر شدند. این افراد قصد داشتند اشخاص دیگری از جمله امام‌جمعه کازرون و جانشین دادستان انقلاب

* حجت‌الاسلام دانشجو از روحانیان مبارز و حاکم شرع قبلی کازرون بود که در ۹ مرداد ۱۳۶۰، هدف اصابت گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید. یکی از عوامل ترور وی نیز چندی پیش دستگیر شده بود.

اسلامی این شهر را نیز ترور کنند. بیشتر افراد دستگیر شده برای اجرای مأموریت سازمانی از شهرهای بهبهان، بوشهر، برازجان، ممسنی، فسا و شیراز به این شهر آمده بودند. از این خانه‌ها مقداری ابزار انفجار، وسایل الکترونیکی، تعدادی دینامیت، جزوه‌های تهیه مواد منفجره و تهیه دستگاه‌های گیرنده و فرستنده و اسناد درون‌گروهی به دست آمد.^(۴۲)

در گرگان هم یک دختر و یک پسر فعال عضو سازمان مجاهدین خلق که در چند عملیات ترور در این شهر شرکت داشتند، در یک خانه تیمی دستگیر شدند. از این افراد مقداری وسایل و تجهیزات انفجاری به دست آمد.^(۴۳)

یک خانه تیمی دیگر هم در کوی زیلای این شهر کشف شد و ۲ دختر که از ساکنان این خانه بودند، دستگیر شدند. از این خانه ۷ نقشه کروکی برای اجرای عملیات ترور، مقدار فراوانی فشنگ کلت، یک بمب عمل‌نکرده و مقداری خرج خمپاره جنگی به دست آمد.^(۴۴)

در باختران هم در طول هفته اخیر، ۵ نفر از افراد سازمان مجاهدین خلق که از عوامل اصلی شاخه نظامی و از افراد مرتبط با سازمان در تهران بودند، دستگیر شدند.^(۴۵)

همچنین یکی از افراد سازمان مجاهدین خلق که در ترورها و انفجارهای اخیر شهر رشت نقش مؤثری داشت، درحالی‌که یک بمب برای کار گذاشتن در محل مدنظر به همراه داشت، دستگیر شد.^(۴۶)

امروز همچنین یکی از افراد وابسته به سازمان چریک‌های فدایی خلق اکثریت در چالوس به سپاه پاسداران این شهر مراجعه کرد و ضمن معرفی خود مقداری تجهیزات نظامی و مهمات شامل: ۲ اسلحه ژ۳، یک کلت رولور، ۴ نارنجک، ۲۰۰ تیر فشنگ ژ۳، مقداری فشنگ کلت و ۴ خشاب تحویل داد.^(۴۷)

۴۰۶

فرمانده و اعضای شورای عالی سپاه پاسداران، دبیران آموزش و پرورش و اعضای شورای سرپرستی و انجمن اسلامی صداوسیما امروز در حسینیه جماران با امام خمینی ملاقات کردند. در این دیدار، امام خمینی با تأکید بر لزوم رعایت و حفظ سلسله‌مراتب در سپاه پاسداران و سایر قوای نظامی همه رده‌های نظامی را به اجرای دستورها و تصمیمات فرماندهان ملزم کردند و این امر را لازمه حفظ کشور از تجاوز دشمنان دانستند. ایشان با اشاره به اینکه امنیت و ثبات کشور وابسته به افراد نیست و در صورت شهادت مسئولان فعلی، افراد دیگری نیز هستند که کشور را اداره کنند، فرمودند: «اگر یک کسی از بین برود و رئیس‌جمهور مثلاً - خدای نخواست - از بین برود یا کسان دیگری از بین بروند، این اسباب این بشود که خیر، کشور ما دیگر شکست خورد. رئیس‌جمهور هم مثل یکی از شماهاست. شماها او را قرار دادید رئیس‌جمهور. وقتی که - خدای نخواست - او از بین برود، شما یکی دیگر را قرار می‌دهید. بحمدالله، افراد هستند. نباید

ما و ملت ما خیال کنند که اگر توطئه‌ها منتهی به این شد که فلان روحانی را بکشند، فلان امام‌جمعه را بکشند، فلان رئیس را بکشند، یک خبری می‌شود. این در جاهایی خبر می‌شود که بستگی دارد اساس ملتشان و ملیتشان بر آنها. جاهایی که این‌طور نیست و هریک از افراد خودشان امام‌اند، خودشان رئیس‌اند خودشان همه‌کاره هستند، یک همچو ملتی دیگر دنبال این نیست که اگر فلان را بکشند، اگر خمینی را بکشند، چه خواهد شد. نه، این حرف‌ها نیست در کار. همه شما بحمدالله، هستید و کشور خودتان را حفظ می‌کنید و مسئله، مسئله اسلام است.»

بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران در بخش دیگری از سخنانشان با تأکید بر ضرورت حفظ اسلام - که امانتی از جانب مردم است - به مقایسه وضعیت ایران و عراق پرداختند. ایشان با اشاره به تحولات اخیر کشور پس از عزل بنی‌صدر و انتخاب آقای رجایی به سمت ریاست‌جمهوری، انتخاب نخست‌وزیر و کسب رأی اعتماد کابینه از مجلس و یادآوری نبود قانون اساسی در عراق گفتند: «شما در این وقت کم و با آن دشمن‌های سرسخت زیاد که در خارج کشور هستند و در داخل هم تفاله‌هایشان هست، در این وقت تمام چیزهایی را که لازم دارد یک حکومتی درست کردید، بعد هم که دیدید یک کسی خلاف کرده، گذاشتیدش کنار، یک کسی را آوردید که به نظر همه‌تان شخص مکتبی است* و دولتان هم در ظرف دو سه روز همه چیزش درست شد. دو سه روز طول کشید، چیزی که دو سال، یک سال و نیم نتوانست؛ برای خاطر انحرافات که بود، نمی‌شد درست بشود و ما هم هرچه جدیت کردیم که بعضی‌ها را آدم کنیم، نتوانستیم. در ظرف دو روز، سه روز، یک هفته، همه وزرا را تعیین کردند، رئیس‌جمهور هم امضا کرد و مجلس همه امضا کرد و شد یک دولتی. الآن شما یک دولت قانونی [دارید] که امیدوارم که به درد ملت برسد و این ضعفا و فقرا را و این مستضعفین را اداره کند. الآن شما همه چیزتان تمام است.»

امام خمینی در ادامه سخنانشان مشکلات داخلی کشور؛ به‌ویژه موضوع ترورها و خرابکاری‌های اخیر گروه‌های مسلح ضدانقلاب را مطرح کردند و با اشاره به تأکید خودشان در گذشته مبنی بر شناسایی افراد و خانه‌های تیمی این گروه‌ها و اطلاع‌رسانی به مقامات و نیروهای ذی‌ربط** فرمودند: «احکام اسلام برای مصلحت مسلمین است، برای مصلحت اسلام است، اگر ما اسلام را در خطر دیدیم، همه‌مان باید از بین برویم تا حفظش کنیم. اگر دماء مسلمین را در خطر دیدیم، دیدیم که یک دسته دارند توطئه می‌کنند که

* محمدعلی رجایی دومین رئیس‌جمهور ایران.

** امام خمینی در سخنرانی ۱۹ مرداد ۱۳۶۰ خود، مردم را از نظر شرعی مکلف کرده بودند که درخصوص شناسایی خانه‌های تیمی و افراد وابسته به گروه‌های مسلح ضدانقلاب و معرفی آنان به سپاه، کمیته و شهربانی هشیار باشند.

بریزند و یک جمعیت بی‌گناهی را بکشند، بر همه ما واجب است که جاسوسی کنیم. بر همه ما واجب است که نظر کنیم و توجه کنیم و نگذاریم یک همچو غائله‌ای پیدا بشود. حفظ جان مسلمان بالاتر از سایر چیزهاست. حفظ خود اسلام از جان مسلمان هم بالاتر است.»

ایشان در بخش دیگری از اظهاراتشان ضمن تأکید بر اینکه اقدامات گروه‌های ضدانقلاب محکوم به شکست است و این موضوع در سناریوی حمله نظامی رژیم بعث عراق به ایران تجربه شده است، افزودند: «وقتی کشور اسلام مورد تهدید دشمنان اسلام است، دفاع از کشور اسلام و نوامیس مسلمین بر همه ما، بر تمام ما واجب است؛ با همه کوشش واجب است. وقتی یک همچو مطلبی پیش آمد و شما هم بحمدالله، همه کشور ما، هم زن و مردش آماده برای این مسئله هستند، دیگر خوف این نیست که از پاریس یک دسته راه بیفتند بیایند چه بکنند یا از یک جای دیگر می‌خواهند بیایند چه؛ نه این خوفی نیست. یک دفعه هم تجربه‌اش را کردند و صدام را رها کردند تا پرید به ایران و سیلی‌اش [را] هم خورد. الآن هم بیچاره گرفتار این است که چطوری از این بار فرار کند. ما هیچ‌وقت سر دعوا با کسی نداشتیم. ما برای حفظ اسلام دفاع باید بکنیم، برای حفظ مملکت اسلامی دفاع باید بکنیم. او حمله کرده است و آمده است و شهرهای ما را گرفته است و خرابکاری دارد می‌کند. بر همه ما واجب است که این شر را از سر مسلمان‌ها دفع کنیم. ما وارد کشور آنها نشدیم که ما مجرم باشیم، آنها مجرم‌اند که وارد شدند. یک کسی، دزدی می‌آید منزل یک کسی، اگر این دزد را دفعش کنند، دزد تقصیرکار است یا آنکه دفع کرده؟ صاحبخانه که تقصیر ندارد؛ دزد آمده، این هم باید دفعش کند، حتی اگر به کشتن او هم منجر بشود، باید دفعش بکند. مجرم اوست.

اینهایی که در سرحدات، اینهایی که به سرحدات حمله می‌کنند به ما، ولو فرض بکنید که مسلمان هستند، لکن چون حمله کردند دفاع واجب است و کشتن آنها هم تا دفعشان واجب است. نه اینکه ما سر جنگی داریم، ما می‌خواهیم عالم در صلح باشد ما می‌خواهیم همه مردم، همه مسلمین و غیرمسلمین همه در صلح و صفا باشند، لکن معنایش این نیست که اگر یک کسی بخواهد بریزد در منزل یک کسی و تعدی کند، ما بگوییم که سر صلح داشته باشید و تن بدهید به ظلم! نه، همان‌طور که ظلم حرام است، انظلام و تن دادن به ظلم هم حرام است. دفاع از ناموس مسلمین و جان مسلمین و مال مسلمین و کشور مسلمین یکی از واجبات است. ما داریم به این واجب عمل می‌کنیم. کشور ما دارد به این واجب عمل می‌کند. آنها در جبهه و دیگران در پشت جبهه دارند به این واجب عمل می‌کنند.»

رهبر انقلاب در ادامه سخنانشان ضمن اشاره مجدد به موضوع خرابکاری گروه‌های سیاسی ضدانقلاب و نحوه برخورد با افراد وابسته به گروه‌های سیاسی که حین اقدام نظامی علیه نظام دستگیر می‌شوند، به هواداران و افراد رده‌پایین سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نصیحت کردند که فریب افراد پاریس‌نشین را نخورند و قبل از گرفتارشدن توبه کنند و تسلیم شوند. ایشان خاطرنشان کردند: «آن که می‌آید و فرض کنید که یک ماده منفجره‌ای را می‌خواهد پرت کند یک جایی، اگر او را گرفتند و حبسش کردند و اگر هم کار را کرده است، یک‌وقت کشتندش، این دفاع است؛ این فساد را از بین بردن است؛ این دفع فساد است. آن که این کار را دارد می‌کند مفسد است، نه شمایی که دارید دفع می‌کنید او را. شما که نمی‌خواهید که در یک خانه‌ای ماده منفجره بریزید؛ شما می‌خواهید که در منزلتان آن ریخته نشود. این به این [معنی] است که این اشخاصی را که گول خوردند، موعظه کنیم.

ما دائماً هم موعظه می‌کنیم که این جوان‌ها را گول زدند، خودشان رفتند، دارند آب سرد می‌خورند و این جوان‌ها و بچه‌ها را گول زدند، تا اینها آمدند دارند خرابکاری می‌کنند و خودشان را گاهی به کشتن می‌دهند و خودشان را به زحمت وامی‌دارند. ما اگر هرکس بیاید و توبه کند، توبه‌اش را، خدا توبه‌اش را قبول می‌کند. ما فرض بکنیم که یک کسی هم چون آدمی را کشته، ولی دمش باید او را بکشد، باز میل داریم که توبه کند و لااقل آن دنیایش صحیح باشد. ما میل داریم همه صلح و صفا باشد؛ همه عالم در صلح و صفا باشد. ما اگر قدرت داشتیم، اصلاً باروت را از بین می‌بردیم و قوای منفجره را از بین می‌بردیم که عالم خالی بشود از این جنایت‌ها. ما نمی‌خواهیم با کسی دعوا بکنیم؛ نه با عراق دعوا داریم و نه با - فرض کنید - جاهای دیگر دعوایی ما نداریم، آنها دعوا دارند. وقتی دعوا دارند تودهنی می‌خورند و خوردند. حالا هم از هرجایی هم، همچو چیزی پیدا بشود، همین مردم‌اند و همین پاسداران هستند و همین ارتش است و همین جوان‌های زن و مرد ما، از هرجا تعدی بشود تودهنی می‌خورند.»

امام خمینی در بخش پایانی سخنانشان درباره ضرورت پایداری و دفاع از کشور فرمودند: «ما که اسلام را خواستیم و می‌خواهیم، اسلام اجازه نمی‌دهد که ما تعدی کنیم به یک کشوری، لکن فرموده است که اگر به شما تعدی کردند، بزنید تو دهنشان! اگر یک دسته‌ای از مسلمین را - در جنگ‌های سابق این هست - اگر یک دسته‌ای از مسلمین را کفار سپر قرار دادند؛ فرض کنید که عراق فاسد، یک دسته‌ای از مسلمین بی‌گناه را سپر قرار داد و پشت آنها ایستاده که بریزد ایران را بگیرد، بر ما واجب است که مسلمان و غیرمسلمانانش را بکشیم. مسلمان‌ها شهید هستند و به بهشت می‌روند و کافرهايش کافرنند و به جهنم. دفاع واجب است.» (۴۸)

۴۰۷

حدود ۵۰ نفر از افراد وابسته به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) درحالی که سلاح‌های سرد؛ ازجمله چاقو و چماق به همراه داشتند، در مقابل کنسولگری ایران در لندن تجمع و سپس به ساختمان آن حمله کردند.

کارکنان کنسولگری در برابر مهاجمان مقاومت کرده و با آنان درگیر شدند. در این درگیری چند تن از مهاجمان مجروح و بقیه متواری شدند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، فردی که خود را سخنگوی تجمع‌کنندگان معرفی کرد مدعی شده است که ۳ نفر در این درگیری مجروح شده‌اند که جراحات یکی از آنها از ناحیه سر است. این درحالی است که سخنگوی اسکاتلند یارد گفت در این حادثه به کسی آسیب نرسیده و فقط یک نفر به اتهام اهانت و فحاشی (!) دستگیر شده است.^(۴۹)

۴۰۸

ربایندگان ناوچه موشک‌انداز ایرانی تبریزین ۵ روز پس از دراختیارگرفتن این ناوچه به بندر مارسای فرانسه وارد شدند و خود را تسلیم مقامات این کشور کردند. دولت فرانسه نیز به ربایندگان پناهندگی سیاسی اعطا کرد. در پی انتشار خبر تسلیم شدن ربایندگان ناوچه، یک مقام وزارت امور خارجه فرانسه اعلام کرد که دولت این کشور به همه این افراد پناهندگی سیاسی داده و یک کشتی یدک‌کش نیز ناوچه را به بندر "تولون" برده است.^(۵۰)

وزیر امور خارجه ایران در واکنش به این اقدام خواستار تسلیم ربایندگان ناوچه به ایران شد و گفت: اعطای پناهندگی سیاسی به این افراد تأییدکننده راهزنی دریایی است.

قبل از اعلام خبر تسلیم شدن ربایندگان، مقامات فرانسه اعلام کرده بودند که این ناوچه ساعت ۱۵:۳۰ به وقت تهران در دماغه "کاروس" واقع در ۴۰ متری بندر مارسای، دیده شد و یک کشتی جنگی فرانسوی کوشید تا ربایندگان را از نزدیک شدن به بندر بازدارد. خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز با اعلام اینکه ربایندگان مسلح، فرانسویان را به انفجار ناوچه تهدید کرده‌اند، افزود: شارل هرنو وزیر دفاع فرانسه، در سخنانی که از تلویزیون دولتی این کشور پخش شد، گفت: ما نمی‌خواهیم نبردی در آب‌های مارسای واقع شود.^(۵۱)

وزارت امور خارجه فرانسه با صدور اطلاعیه‌ای اعلام کرد: «ربایندگان تبریزین پس از ورود به بندر مارسای از مقامات بندر درخواست آذوقه کردند، اما مقامات فرانسه ضمن رد این درخواست از آنها خواسته‌اند از قلمرو فرانسه خارج شوند.

ربایندگان ناوچه تبریزین به اخطار مقامات فرانسوی اعتنا نکرده و تهدید نموده‌اند که اگر فرانسه بدون تأمین آذوقه مورد نیاز، آنها را مجبور به ترک بندر کند، ناوچه را منفجر خواهند کرد.»

ممانعت فرانسویان از ورود ربایندگان به بندر مارسای و تهدید آنان به انفجار ناوچه در صدر

اخبار رسانه‌ها قرار گرفت، اما پس از چند ساعت، اعلام شد که چند افسر فرانسوی به ناوچه ایرانی وارد شده و با ربایندگان مذاکره کرده‌اند. همچنین دولت فرانسه به ربایندگان پناهندگی سیاسی می‌دهد و این اقدام را به معنای مجازبودن راهزنی دریایی نمی‌داند.^(۵۲)

وزیر امور خارجه ایران نیز در واکنش به این اقدام فرانسه گفت: «اعطای پناهندگی سیاسی به این افراد به معنای مجازشمردن راهزنی دریایی است و چنانچه فرانسه این دزدان دریایی را به ایران تسلیم نکند، این اقدام سبب می‌شود که همه خطوط دریایی فرانسه در دریاهای آزاد و آب‌های ساحلی این کشور مورد حمله قرار گیرند.» میرحسین موسوی افزود: «این عمل نشان خواهد داد که کشورهای اروپایی از تأمین امنیت دریاهای خود عاجز هستند.»^(۵۳)

۴۰۹

در پی مصاحبه روزنامه لوموند با رجوی در روز گذشته، که پس از تغییر سیاست مسئولان فرانسوی با بنی‌صدر و رجوی و اتخاذ رفتاری ملایم با آنان انجام شد،^{**} این روزنامه امروز با بنی‌صدر نیز مصاحبه کرد.

در این گفت‌وگو، بنی‌صدر درباره خروجش از ایران، تصمیم‌گیری سازمان مجاهدین خلق برای او، انتساب برخی ترورها و انفجارها به سلطنت‌طلبان و اقدامات نظامی سازمان در ایران مطالبی بیان کرد که همگی از درماندگی و استیصال وی حکایت می‌کند. از سخنان وی به خوبی می‌توان دریافت که جایگاه گذشته او به شدت تنزل یافته و در حال حاضر، وی در محافل سیاسی و تبلیغاتی غرب تنها به عنوان یک سیاستمدار ورشکسته - که از سر ناچاری به سازمان مجاهدین خلق روی آورده - مطرح است.

وقتی بنی‌صدر درباره اجرای فرارش سخن می‌گوید، جدای از سخنان تناقض آمیزش، شخصیت ضعیف وی بیشتر نمایان می‌شود. وی در بخشی از سخنانش اظهار کرد: «من مدت‌ها در این زمینه در شک و تردید به سر می‌بردم. این مجاهدین بودند که پیشنهاد کردند من ایران را

* خبرگزاری فرانسه به نقل از مقامات آگاه در پاریس گزارش داد: در طول مذاکره مقامات محلی و نظامی فرانسه با ربایندگان، فرانسوا میتران رئیس‌جمهور فرانسه - که در خانه بیلاقی خود در لاند به سر می‌برد - لحظه به لحظه در جریان اخبار قرار می‌گرفت. همچنین وی چند بار تلفنی با وزیر دفاع فرانسه، وزیر کشور و همچنین شهردار مارسلی صحبت کرد و در این باره با کلود شسون وزیر امور خارجه - که برای صرف نهار با میتران به لاند رفته بود - به مذاکره پرداخت. (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۶۰/۵/۲۸، صص ۲۳ و ۲۴، مارس - فرانس پرس، ۱۳۶۰/۵/۲۷)

** رجوی در گفت‌گو با رسانه‌ها، با وجود اقدامات خرابکارانه سازمان در ایران و ترورهایی که هرروزه توسط عناصر سازمان انجام می‌شود، می‌کوشید رفتار سازمان را منطبق با موازین حقوقی و بین‌المللی جلوه دهد و از خود و سازمان چهره‌ای موجه نزد افکار عمومی جهان ترسیم کند.

ترک کنم و ابتدا با مخالفت من روبه‌رو شدند، ولی در مقابل اصرار و پافشاری آنها درخواست نمودم همراه با سایر همکارانم خود را جای من بگذارند و به‌جای من تصمیم بگیرند و درواقع نیز جز اطاعت از تصمیم آنها کار دیگری نکردم. رجوی پیشنهاد می‌کرد که در ۲۱ ژوئیه، ۳ روز قبل از انتخابات جدید ریاست‌جمهوری، ایران را ترک کنم، ولی من میل داشتم بدانم آیا ملت با رفتن به پای صندوق‌های رأی برعلیه من رأی خواهند داد یا نه؟ خودداری مردم از رأی‌دادن در سطح گسترده و وسیعی بود. براساس یک گزارش سری وزارت کشور که به دست ما افتاده است، تنها ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر در انتخابات شرکت کردند، درحالی‌که مقامات رقم ۱۴ میلیون را گزارش نموده‌اند. همین رأی مردم بود که مرا متقاعد کرد ایران را ترک کنم (!)

بنی‌صدر همچنین در پاسخ به سؤال خبرنگار روزنامه *لوموند* که پرسید: «بعضی‌ها بر این عقیده‌اند که شما در دست مجاهدین خلق زندانی شده‌اید؛ مجاهدینی که تا دیروز آنها را محکوم می‌کردید.» گفت: «چنین چیزی درست نیست. من همیشه خواهان مشارکت مجاهدین در شورای انقلاب بودم؛ یعنی درست همان دستاویزی که [آیت‌الله] خمینی توسط آن مرا مورد سرزنش قرار می‌داد. من فقط به‌عنوان یک تئوریسین از بعضی از افکار آنها انتقاد می‌کردم، ولی این به‌معنای عدم همکاری سیاسی با آنها نبود.»

بنی‌صدر در توجیه ترورهای سازمان به‌صراحت از این اقدامات دفاع کرد و گفت: «سوءقصد‌ها همچنان ادامه خواهند یافت. براساس گزارش محرمانه‌ای که از آلمان به دست من رسیده است، برخی از شخصیت‌های رژیم گذشته درحال مطالعه یک سری بمب‌گذاری‌های پی‌درپی برای تضعیف رژیم و همچنین لو‌ث‌نمودن چهره مخالفین انقلابی می‌باشند. درحال، ما سوءقصد‌هایی که برعلیه مردم صورت می‌گیرد را محکوم می‌کنیم؛ البته مجاهدین و سایر گروه‌ها سوءقصد‌هایی را سازمان می‌دهند، ولی منشأ اصلی آن رفتار [آیت‌الله] خمینی است که آنها را مجبور به چنین اعمالی می‌کند.»

بنی‌صدر در پاسخ به سؤال خبرنگار که پرسید: «آیا سوءقصد‌هایی که برعلیه شخصیت‌های رژیم صورت می‌گیرد را نیز محکوم می‌کنید؟» گفت: «این سوءقصد‌ها اجتناب‌ناپذیرند. چگونه انتظار دارید که غیراز این باشد؟»^(۵۴)

بنی‌صدر امروز در پیامی خطاب به ملت ایران خواستار تشکیل هسته‌های مقاومت در شهر و روستا برای مقابله با حکومت تهران شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، وی در این بیانیه که با ادبیات خاص سازمان مجاهدین خلق (منافقین) نوشته شده است و بیشتر به بیانیه این سازمان شباهت دارد، گفته است: نیروهای مسلح باید دست به مقاومت بزنند و درصورت لزوم، حتی از زور نیز استفاده کنند.

بنی صدر در این بیانیه - که به تعبیر خبرگزاری فرانسه شدیدترین بیانیه وی پس از فرار از ایران می باشد - در دفاع از ترورهای این سازمان در کشور گفته است: «مجاهدین و دیگر کسانی که گلوله را با گلوله پاسخ داده اند، وظیفه اسلامی خود را انجام می دهند.»^(۵۵)

هم زمان با این اقدام، سازمان مجاهدین خلق نیز بیانیه مشابهی صادر کرد که متن آن در اختیار مطبوعات و رسانه های بین المللی قرار گرفت.

در قسمتی از این بیانیه که خبرگزاری پارس آن را ترجمه و منتشر کرده، سازمان مجاهدین رفتار جمهوری اسلامی با افراد این سازمان و هوادارانش را قهرآمیز خوانده و آن را محکوم کرده است. سپس با فحاشی علیه نظام و تکرار ادعاهای قبلی خود مبنی بر ناکامی جمهوری اسلامی در کنترل اقدامات سازمان، از اعضای خود و اقشار گوناگون مردم؛ از جمله کارگران، کشاورزان، کارمندان دولت، نیروهای مردمی ارتش و نیروهای امنیتی، بازرگانان، استادان دانشگاه، نویسندگان و روشنفکران خواسته است تا در برابر جمهوری اسلامی بایستند.^(۵۶)

۴۱۱

امروز تعدادی از دانشجویان ایرانی مقیم فرانسه که خبرگزاری فرانسه تعداد آنان را ۴۰ نفر اعلام کرد، در محکومیت اقدامات گروه های مسلح ضدانقلاب، در مقابل وزارت امور خارجه فرانسه تجمع کردند. ۲ تن از این افراد به نمایندگی از سایر دانشجویان نامه ای را به رئیس دفتر وزیر امور خارجه فرانسه تسلیم کردند.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، در این نامه، مسعود رجوی - که همراه بنی صدر به فرانسه پناهنده شده است - به فرماندهی عملیات های خشونت آمیز در ایران متهم شده است. همچنین دانشجویان ایرانی با ابراز نگرانی شدید از وضع موجود، مخالفان دولت ایران را به تلاش برای شکست دادن انقلاب محکوم کردند.^(۵۷)

۴۱۲

هم زمان با اتخاذ مواضع خصمانه بنی صدر و رجوی علیه جمهوری اسلامی ایران، حزب سوسیالیست فرانسه در اقدامی کم سابقه با انتشار اطلاعیه ای شدیدالحن، در برابر جمهوری اسلامی موضع گیری کرد و با اشاره به برخی حوادث و تحولات داخلی ایران، وخامت روابط سیاسی ایران و فرانسه را نتیجه این امر دانست.

در قسمتی از این بیانیه که رادیو صدای آزاد ایران* امروز خبر آن را منتشر کرد، مواردی؛

* از آنجا که متن اصلی یا ترجمه شده بیانیه حزب سوسیالیست فرانسه در دسترس نبود، به ناچار خبر از رادیو صدای آزاد ایران (متعلق به سلطنت طلب ها) نقل شده است.

از جمله عزل بنی صدر، اقدامات گروه‌های مسلح سیاسی ضدانقلاب و موضوع جنگ عراق، زمینه‌ساز بروز یک جنگ داخلی و انزوای سیاسی ایران قلمداد و محکوم شده است. همچنین حزب، تمایل خود را به رعایت اصول و قوانین بین‌المللی از جانب ایران ابراز کرده است.^(۵۸)

از سوی دیگر، نهضت مقاومت ملی ایران (گروه مربوط به شاهپور بختیار) با ارسال نامه‌ای، از موضع حزب سوسیالیست فرانسه در محکوم کردن ایران قدردانی کرد.

در قسمتی از نامه که متن آن از رادیو ایران پخش شد، با تأیید موضع این حزب فرانسوی در محکومیت جمهوری اسلامی آمده است: «نهضت مقاومت ملی ایران که برخاسته از تمایلات مبارزات طبیعی ملت ایران برای استقلال و آزادی است و مطلقاً با هرگونه دیکتاتوری و خفقان مخالف است، طی فعالیت یک‌ساله خود با تمام نیرو، بارها با انتشار اعلامیه‌های متعدد به همه جهانیان و به‌ویژه احزاب آزادی‌خواه و مراجع بین‌المللی درباره جنایات حکومت آخوندها و خطراتی که از سوی آن حقوق انسانی و صلح جهانی را تهدید می‌کند، هشدار داده است. ... همچنین نهضت مقاومت ملی ایران خود را موظف می‌داند، از توجه مخصوص حزب سوسیالیست فرانسه نسبت به این فجایع که بی‌گمان بازتابی از اعتراض اکثریت قاطع ملت فرانسه است، سپاسگزاری و قدردانی نماید.^(۵۹)»

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۰/۵/۲۷

۱. سند شماره ۴۷۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات سپاه دزفول به عملیات ستاد جنوب، ۱۳۶۰/۵/۲۷، سند تک‌برگی؛ و - سند شماره ۰۰۴۸۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای ۲۴ ساعته واحد اطلاعات عملیات سپاه خوزستان، شماره ۳۲۰، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۱؛ و - سند شماره ۲۵۵۰۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش کار هفتگی واحد عملیات، ۱۳۶۰/۵/۲۴ الی ۱۳۶۰/۵/۳۱، ص ۲؛ و - سند شماره ۲۵۲۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد عملیات جنوب (صورت جلسه فرماندهان محورها)، ۱۳۶۰/۵/۲۷، صص ۳ - ۱؛ و - سند شماره ۱۹۸۶۱۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارشی از محور دشت عباس، ۱۳۶۰/۵/۲۷، سند تک‌برگی.
۲. سند شماره ۴۷۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از تیپ ۲ لشکر ۲۱ حمزه (رکن ۳) به فرماندهی لشکر ۲۱ حمزه (رکن ۳ - عملیات)، ۱۳۶۰/۵/۲۵، صص ۷ - ۱.
۳. سند شماره ۱۹۸۴۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از عملیات محور عنکبوت به ستاد عملیات سپاه پاسداران دزفول، ۱۳۶۰/۵/۲۸، سند تک‌برگی؛ و - سند شماره ۲۵۵۰۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین؛ و - سند شماره ۲۵۲۳۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۴. سند شماره ۰۰۵۰۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اطلاعات عملیات خوزستان به فرماندهی سپاه پاسداران خوزستان، ۱۳۶۰/۶/۱۷، ص ۱.
۵. سند شماره ۵۴۷۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی سپاه خوزستان به سپاه مرکز، ۱۳۶۰/۵/۲۷، صص ۱ و ۲؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۱۵.
۶. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲؛ و - سند شماره ۵۴۷۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۱.
۷. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۵۲، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲۹، اهواز - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۸.
۸. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۷، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲.
۹. سند شماره ۱۶۹۰۵۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای، ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی غرب (عملیات)، شماره ۱۳، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۱.
۱۰. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۵۴، ۱۳۶۰/۵/۳۰، ص ۱۱، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۳۰.

۱۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۱۴؛ و - سند شماره ۵۴۷۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی به سماجا (مرکز فرماندهی)، ۱۳۶۰/۵/۲۷، سند تک‌برگی؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۵۳، ۱۳۶۰/۵/۲۹، صص ۲۹ و ۳۰، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۹؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۲، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲، کرمانشاه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۸.
۱۲. سند شماره ۳۱۹۴۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی دهلران به اطلاعات ایلام، ۱۳۶۰/۵/۲۸، سند تک‌برگی.
۱۳. سند شماره ۱۵۵۴۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویسه‌ای اطلاعاتی، قرارگاه مقدم نزاجا غرب (رکن ۲)، کرمانشاه، شماره ۱۰۱، ۱۳۶۰/۶/۲، ص ۴؛ و - سند شماره ۱۶۸۹۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه پاسداران غرب (اطلاعات عملیات) به ستاد مرکزی سپاه پاسداران (اطلاعات عملیات)، ۱۳۶۰/۶/۱، ص ۳.
۱۴. سند شماره ۱۷۵۹۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از زاجا (رکن ۲ - گروه اطلاعات) به رکن سماجا (مدیریت اطلاعات)، ۱۳۶۰/۵/۲۷، سند تک‌برگی.
۱۵. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۵۲، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۸؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۱۶. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۶۰/۵/۲۸، صص ۲۰ و ۲۱، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۷.
۱۷. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۵۴، ۱۳۶۰/۵/۳۰، ص ۱۴، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۳۰؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۶/۳، ص ۳؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۳۱، ص ۲.
۱۸. سند شماره ۵۴۷۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا (مرکز فرماندهی) به شاجا (ستاد هماهنگی)، ۱۳۶۰/۵/۲۸، سند تک‌برگی؛ و - سند شماره ۳۴۷۹۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از زاجا (رکن ۳ - مرکز فرماندهی) به دفتر ریاست جمهوری، نخست‌وزیری، وزارت کشور، تیمسار ریاست سماجا، ۱۳۶۰/۵/۲۷، سند تک‌برگی.
۱۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۵۳، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۳۰، ارومیه - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۹.
۲۰. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۸، ۱۳۶۰/۶/۴، صص ۱۱ و ۱۲، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۶/۳؛ و - دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه پاسداران، نشریه رویل‌ادها و تحلیل، شماره ۱۳،
۲۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۳، ۱۳۶۰/۵/۳۰، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۹.
۲۲. همان.
۲۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۲۴. خبرگزاری پارس، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران در ۲۴ ساعت گذشته)، شماره ۱۵۳، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۱۵، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۸.
۲۵. سند شماره ۵۴۸۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز فرماندهی) به سماجا (مرکز فرماندهی)، ۱۳۶۰/۵/۳۰، سند تک‌برگی؛ و - سند شماره ۵۴۸۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شیراز به تهران (فرماندهی سپاه)، ۱۳۶۰/۵/۲۹، سند تک‌برگی.
۲۶. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲؛ و - سند شماره ۵۴۷۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از منطقه ۳ (چالوس) به تهران (فرماندهی سپاه)، ۱۳۶۰/۵/۲۸، سند تک‌برگی؛ و - مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نشریه خبرنامه، شماره ۲۱۰، ۱۳۶۰/۵/۳۱، ص ۴؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۲۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۲۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲.
۲۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۷، ص ۴.
۳۰. سند شماره ۳۲۸۴۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری لرستان به وزارت کشور (اداره کل سیاسی)، ۱۳۶۰/۵/۲۹، سند تک‌برگی.
۳۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲.
۳۲. سند شماره ۳۴۷۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شاجا به وزارت کشور، ۱۳۶۰/۵/۲۸، سند تک‌برگی.
۳۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۷، ص ۴.
۳۴. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۳۱، ص ۲.
۳۵. سند شماره ۳۲۸۴۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۳۶. سند شماره ۵۷۹۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از کرمانشاه به تهران (اطلاعات سپاه)، ۱۳۶۰/۵/۲۹، سند تک‌برگی.
۳۷. مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، نشریه خبرنامه، شماره ۲۱۰، ۱۳۶۰/۵/۳۱، ص ۴.
۳۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۳۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۱۳.
۴۰. سند شماره ۵۴۷۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه پاسداران (مرکز فرماندهی) به سماجا (مرکز فرماندهی)، ۱۳۶۰/۵/۲۷، سند تک‌برگی؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۱۴؛ و - روزنامه اطلاعات،

- و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۱۵، تهران - فرانس پرس، ۱۳۶۰/۵/۲۷.
۵۲. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲ ضمیمه، صدای امریکا، ۱۳۶۰/۵/۲۷.
۵۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، صص ۱ و ۱۵.
۵۴. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۶۰/۵/۲۸، صص ۱۸ و ۱۹، ژنو - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۵/۲۷؛ و - وزارت ارشاد اسلامی، خلاصه بررسی مطبوعات خارجی، شماره ۸۹، ۱۳۶۰/۷/۷، صص ۳۲ - ۲۷، روزنامه لوموند (چاپ فرانسه)، ۱۳۶۰/۵/۲۷.
۵۵. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۰، ۱۳۶۰/۵/۲۷، صص ۱۲ و ۱۳، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۶.
۵۶. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۶۸، ۱۳۶۰/۶/۱۴، صص ۱۱ - ۸، تهران - خبرگزاری پارس، ۱۳۶۰/۶/۱۳.
۵۷. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۰، ۱۳۶۰/۵/۲۷، صص ۱۲ و ۱۳، پاریس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۶.
۵۸. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۸ ضمیمه، رادیو صدای آزاد ایران، ۱۳۶۰/۵/۲۷.
۵۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۷، ۱۳۶۰/۶/۳، صص ۱۰ و ۱۱ ضمیمه، رادیو ایران، ۱۳۶۰/۶/۲.
۴۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۴۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲؛ و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۷، ص ۱.
۴۳. سند شماره ۴۰۵۵۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد خبری روابط عمومی منطقه ۳ به فرماندهی ستاد منطقه ۳، ۱۳۶۰/۶/۱، سند تک‌برگی.
۴۴. همان.
۴۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۴۶. مرکز خبری روابط عمومی ستاد مرکزی سپاه پاسداران، نشریه خبرنامه، شماره ۲۰۸، ۱۳۶۰/۵/۲۷، ص ۲.
۴۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۲.
۴۸. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ره)، صحیفه/امام (مجموعه آثار امام خمینی^(ره))، جلد ۱۵، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ پنجم ۱۳۸۹، صص ۱۱۹ - ۱۰۷.
۴۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۱؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۲، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۲۰، لندن - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۰/۵/۲۸.
۵۰. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۱، ۱۳۶۰/۵/۲۸، ص ۶ ضمیمه، رادیو اسرائیل به نقل از بخش فارسی رادیو لندن، ۱۳۶۰/۵/۲۷؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۲، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۹، مارس - یونایتدپرس، ۱۳۶۰/۵/۲۸.
۵۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۵۲، ۱۳۶۰/۵/۲۹، ص ۱۰، مارس - یونایتدپرس، ۱۳۶۰/۵/۲۸؛